امام حسين رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہ جي عبادت

19-August-2021

هفتيوار سنتن ڀري اجتماع ۾ ٿيڻ وارو

سُنّتن ڀريو بيان

(For Islamic Brothers)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

امام حسين جي عبادت

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ الله وَعَلٰى اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا حَبِيْبَ الله

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ الله وَعَلٰى اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا نُوْرَ الله

نَوَيْتُ سُنَّتَ الْاِعْتِكَافِ

(مون سنّتِ اعتڪاف جي نيّت ڪئي)

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! جڏهن بہ مسجد ۾ داخل ٿيو، ياد اچڻ تي اعتڪاف جي نيت ڪري ونو، جيستائين مسجد ۾ رهندؤ اعتڪاف جو ثواب ملندو رهندو. ياد رکو! مسجد ۾ کائڻ، پيئڻ، سمهڻ يا سحري، افطاري ڪرڻ، ايستائين جو آبِ زم زم يا دَم ڪيل پاڻي پيئڻ جي بہ شرعاً اجازت ناهي، البت جيڪڏهن اعتڪاف جي نيت هوندي تہ اهي سڀ شيون ضمناً جائز ٿي وينديون. اعتڪاف جي نيت بہ صرف کائڻ، پيئڻ يا سمهڻ جي لاءِ نہ هئڻ گهرجي بلڪ ان جو مقصد الله تعاليٰ جي رِضا هجي. ”فتاوي شامي“ ۾ آهي: جيڪڏهن ڪو مسجد ۾ کائڻ پيئڻ يا سمهڻ چاهي تہ اعتڪاف جي نيت ڪري، ڪجھ دير ذِڪرُالله ڪري پوءِ جو چاهي ڪري (يعني هاڻي چاهي تہ کائي پي يا سمهي سگهي ٿو).

دُرُود شريف جي فضيلت

نبي رحمت، شفيعِ امت صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جن ارشاد فرمايائون: قِيامَت جي

ڏينهن ماڻهن مان سڀ کان وڌيڪ منهنجي ويجهو اهو شخص هوندو، جيڪو سڀ کان وڌيڪ مون تي دُرُود شريف پڙهندو هوندو. (ترمذي،ابواب الوتر،باب ماجاء في فضل الصلاة...الخ، ۲۷/۲ ،حديث:۴۸۴)

حڪيمُ الاُمّت مفتي احمد يارخان نعيميرَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه هن حديثِ پاڪ جي حوالي سان فرمائن ٿا: قِيامَت ۾ سڀ کان وڌيڪ آرام ۾ اهو هوندو، جيڪو حُضُور(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ والِهٖ وَسَلَّمَ) سان گڏ رهندو ۽ حُضُور (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ والِهٖ وَسَلَّمَ) جي همراهي نصيب ٿيڻ جو ذريعو دُرُود شريف جي ڪثرت آهي. هن مان مَعلُوم ٿيو ته دُرُود شريف بهترين نيڪي آهي، ڇوته تمام نيڪين سان جَنّت ملندي آهي ۽ هن سان بَزمِ جَنّت جا گهوٽ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ والِهٖ وَسَلَّمَ) ملن ٿا. (مرآة المناجيح، ۱۰۰/۲) انهيءَ ڪري ته منهنجا آقا اعلي حضرت، امام اهلسنترَحْمَةُاللهِعَلَيْهفرمائن ٿا .

حشر میں کیا کیا مزے وارفتگی کے لوں رَضا
لوٹ جاؤں پا کے وہ دامانِ عالی ہاتھ میں
(حدائقِ بخشش،ص۱۰۴)

مختصر وضاحت: اي رضا! ميدانِ حشر ۾ الله ۽ ان جا پيارا حبيبصَلَّى اللهُ عَلَيْهِ والِهٖ وَسَلَّمَ جڏهن پنهنجي عاشقن ۽ ديوانن تي فَضل ۽ ڪَرَم فرمائي رهيا هوندا ته ان عالَم ۾ منهنجي بي خودي جو عالَم ڪهڙو هوندو؟ بس مان ته سرڪارِ والا تبار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ والِهٖ وَسَلَّمَ جو دامَن پڪڙي وٺندس.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب!　　　صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! ثواب حاصل ڪرڻ خاطر بيان ٻڌڻ کان پهريان سٺيون سٺيون نِيّتون ڪري وٺون ٿا. فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ والِهٖ وَسَلَّمَ: "نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِه" يعني مسلمان جي نِيّت ان جي عمل کان بهتر آهي.
(المعجم الكبير،سهل بن الساعدي...الخ ج 6، ص 185، الحديث: 5942)

ٻہ مدني گُل:(1) بغير سٺي نيّت جي ڪنهن بہ نيڪ عمل جو ثواب ناهي ملندو.
(2) جيتريون سٺيون نِيّتون وڌيڪ، اوترو ثواب بہ وڌيڪ.

بيان ٻڌڻ جون نِيّتون

& نگاهون جهڪائي پوري توجھ سان بيان ٻڌندس & ٽيڪ لڳائي ويهڻ بدران علمِ دين جي تعظيم خاطر جيترو ٿي سگهيو ٻئي گوڏا وچائي ويهندس & ضرورت پوڻ تي ٻين جي لاءِ سِرڪي جاءِ ڪشاده ڪندس & ڌِڪو وغيره لڳو تہ صبر ڪندس، گهوري ڏسڻ ۽ اُلجهڻ کان بچندس & صَلُّوا عَلَى الحَبِيب! اُذكُرُوالله، تُوبُوا اِلَى الله! وغيره ٻڌي ثواب ڪمائڻ ۽ صدا لڳائڻ وارن جي دِل جوئي جي لاءِ بلند آواز سان جواب ڏيندس & بيان ڪان پوءِ پاڻ اڳتي وڌي سلام، مصافحو ۽ انفرادي ڪوشش ڪندس.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! مُحَرَّمُ الحَرام جو بابرڪت مهينو جاري ۽ ساري آهي، هن مُبارَڪ مهيني کي شهيدانِ ڪربلا ۽ خاص ڪري اِمامِ عالي مَقام، سَيدُنا اِمامِ حُسين، شهزادهءِ ڪونين رَضِیَ اللهُ عَنْه سان هڪ خاص نسبت حاصل آهي، انهيءَ مناسبت سان اڄ جي بيان ۾ اسان امامِ عالي مقام، امامِ حسين رَضِیَ اللهُ عَنْه جي تقويٰ ۽ پرهيزگاري، صدقي ۽ خيرات، فضيلت ۽ مناقب، شان ۽ عظمت، آقا ڪريم، رؤف رحيم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي سندن سان محبت ۽ خاص ڪري (Specially) پاڻ رَضِیَ اللهُ عَنْه جي عبادت جو ذوق ۽ شوق، عبادت جا واقعا پڻ ٻڌنداسين. اي ڪاش! اسان کي سڄو بيان چڱين نيتن سان ٻڌڻ نصيب ٿي وڃي، اچو! سڀ کان پهريان هڪ واقعو ٻڌون ٿا: جيئن

امامِ حسين سان محبت جو اجر

حضرت سَيدنا علامہ عبدُالرَّحمٰن ابنِ جوزيرَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: هڪ ڀيري عَمرو بن ليث جي سامهون ان جي تمام فوج کي گڏ ڪيو ويو، عَمرو بن ليث جڏهن پنهنجي فوج جي اها ڪثرت ڏٺي ته روئي پيو ۽ دل ئي دل ۾ چوڻ لڳو، اي ڪاش! امامِ حُسينرَضِیَ اللهُ عَنْه جي شهادت جي وقت مان اتي موجود هجان ها ۽ مون وٽ ايتري فوج هجي ها ته مان پنهنجي جان، شان ۽ شوڪت ۽ سڄي فوج کي انهن تي قربان ڪري ڇڏيان ها. ان زماني جي ڪنهن ولي کي خواب ۾، حضورِاڪرم، نورِمجسمصَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي زيارت ٿي، ته رسول اڪرمصَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جن ان کي فرمايو: عَمرو بن ليث کي چئجانءِ ته ان جي دل ۾ جيڪو خيال آيو آهي اسان کي ان جي خبر آهي ۽ اسان ان جي ارادي کي قبول ڪري ورتو آهي، الله ڪريم توهان کي هن ارادي ۽ هن خيال تي اجرِ عظيم عطا فرمائي. جڏهن خواب ڏسڻ واري عَمرو بن ليث کي اها خوشخبري ٻڌائي ته هو خوشي وچان جهومڻ لڳو ۽ ان جي اکين مان لڙڪن جي لاڙ نڪرڻ لڳي. (بستان الواعظين،مجلس في فضل يوم عاشوراء وما جاء فيہ، ص۲۴۰ ملتقطا)

اي عاشقانِ امامِ حسين! ٻڌو اوهان ته جيڪو خوش نصيب پنهنجي شهرت ۽ مقام ۽ مرتبي جي پرواھ ڪرڻ بغير صرف دل ۾ رِضاءِ اِلٰهي ۽ خوشنودي مُصطَفٰي کي حاصل ڪرڻ ۽ رسول اڪرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي نسبت ۽ شرافت جي ڪري امامِ حسين رَضِیَ اللهُ عَنْه سان عقيدت ۽ محبت جو اظهار ڪندو، پنهنجي دل ۾ انهن جي خدمت ڪرڻ جي تمنا ظاهر ڪندو آهي ته ان خوش قسمت تي پياري آقا، محبوبِ خداصَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جو ضرور ڪرم ٿيندو آهي جيئن ته بيان ڪيل واقعي ۾ پنهنجي هڪ غلام جي خواب ۾ تشريف آڻي عمرو بن ليث جي لاءِ خوشخبري ارشاد فرمائي ۽ ان جي دل ۾ ايندڙ خيال (Opinion) کي پنهنجي بارگاھ ۾ قبول فرمائي ورتو- اچو! ٻڌون ٿا ته عمرو بن ليث کي

محبتِ امامِ حُسين جي ڪري ٻيو ڪهڙو رتبو ۽ مقام مليو،

محبتِ امامِ حُسين جي ڪري بخشش ٿي وئي

خُراسان جي حاڪم عَمرو بن ليث کي انتقال کان پوءِ ڪنهن خواب ۾ ڏسي پڇيو: الله پاڪ تو سان ڪهڙو معاملو فرمايو؟ ان چيو: الله ڪريم مون کي بخشي ڇڏيو، پڇيائين ڪهڙي سبب؟ ان چيو: هڪ ڀيري مان جبل تان پنهنجي لشڪر جي گهڻائي ڏسي خوش ٿي رهيو هيس ته مون تمنا ڪئي ڪاش! مان هن وقت ميدانِ ڪربلا ۾ هجان ها، جڏهن يزيدي لشڪر امامِ حسين رَضِیَ اللهُ عَنْه ۽ ٻين اهلِ بيت تي ظلم ۽ ستم ڪري رهيا هئا ته مان سندن جي ڪجھ خدمت ڪري سگهان ها. ته ربّ ڪريم انهيءَ نيت جي ڪري منهنجي مغفرت فرمائي ڇڏي. (مدارج النبوت ،باب نهم ذکر حقوق آنحضرت ،۳۰۵/۱ ملخصا)

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! اها حقيقت آهي جيڪو شخص پنهنجي دل ۾ محبتِ اهلِ بيت ۽ سَيدنا امامِ حُسين جي محبت کي آباد ڪندو آهي اهو دنيا ۽ آخرت جي برڪتن مان حصو ماڻي وٺندو آهي ڇوته اهلِ بيتِ اطهار سان محبت ڪرڻ ائين ئي آهي جيئن پياري پياري آقا، مديني واري مصطفٰي صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ سان محبت ڪرڻ، اهلِ بيتِ اطهار جي محبت دنيا ۽ آخرت جي بيشمار ڀلائين جو سرچشمو آهي. ايستائين جو اهلِ بيتِ اطهار جي محبت شفاعتِ مصطفٰي حاصل ٿيڻ جو ذريعو آهي، جيئن مُصطفٰي جانِ رحمت، شمعِ بزمِ هدايت صَلَّی اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جو فرمان آهي: جيڪو شخص وَسيلو حاصل ڪرڻ چاهي ٿو ته ۽ اهو چاهي ٿو ته منهنجي بارگاھ ۾ ان جي ڪا خدمت ٿئي، جنهن جي ڪري مان قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪيان، ان کي گهرجي ته منهنجي اهلِ بيت جي خدمت ڪري ۽ انهن کي خُوش ڪري.(برڪاتِ آل رسول،ص ۱۱۰)

اي عاشقانِ اهلبيت! اسان کي ٻه گهرجي ته اهلِ بيتِ اطهار ۽ خاص ڪري سَيدنا امامِ حسين رَضِیَ اللهُ عَنْه جي غُلامي جو پٽو پنهنجي ڳچي ۾ وجهي سندن جي

سيرتِ طيبہ جي روشن پهلوئن تي عمل ڪريون، هنن مقدّس هستين جو نهايت اَدب ۽ اِحترام ڪريون، حضور اڪرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ حضراتِ حسنينِ ڪريمين کان بي پناهہ محبت فرمائيندا هئا، جيئن

حضراتِ حسنينِ ڪريمين سان محبت

حضرتِ سَيِدُنا ابو ايوب انصاري رَضِیَ اللهُ عَنْه فرمائن ٿا: مان رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي بارگاهہ ۾ حاضر ٿيس تہ حضراتِ حسنينِ ڪريمين رَضِیَ اللهُ عَنْهُمَا پاڻ سڳورن صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي هنج ۾ ڪيڏي رهيا هئا. مون عرض ڪيو: يارسول الله! ڇا اوهان هنن سان محبت ڪريون ٿا؟ ناناءِ حسنين صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جن فرمايو: مان انهن سان محبت ڇو نہ ڪيان، جڏهن تہ هي منهنجا ٻہ گل آهن جن جي مهڪ ڪي مان سونگهندو آهيان. (معجم کبیر، ۱۵۵/۴، حدیث:۳۹۹۰)

کس زباں سے ہوں بیاں عزوشان اہل بیت مدح گوئے مُصطفٰے ہے مدح خوانِ اہلِ بیت
مُصطفٰے عزت بڑھانے کے لئے تعظیم دیں ہے بلند اِقبال تیرا دُودمانِ اہلِ بیت
(ذوقِ نعت، ص۱۰۰)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! ربّ ڪريم جَلَّ جَلَالُه امامِ عالي مقام، امامِ حسين رَضِیَ اللهُ عَنْه کي تمام گهڻين خوبين سان ۽ شان ۽ عظمت سان نوازيو هو، پاڻ رَضِیَ اللهُ عَنْه جي عبادت ۽ رياضت، تقويٰ ۽ پرهيز گاري جا واقعا ٻڌڻ کان پهريان سندن جو مختصر ذڪرِ خير ۽ تعارف(Introduction) ٻڌون ٿا:

مختصر تعارف

★ **حضرتِ سَيدُنا امامِ حسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **جي وِلادَت** 5 **شعبان** 4**ھ تي مدينہ مُنوره ۾ تي.** ★ **سندس جو نالو نبي ڪريم، رؤف رحيم** صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّمَ **"حُسين" ۽ "شبير" رکيو.**★ **حضرتِ امامِ حُسين** رَضِیَ اللہُ عَنْہ **جي ڪنيت "ابوعبدالله" ۽ لَقب"سِبطُ رَسُولِ الله**(رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّمَ **جا ڏوهٽا)" ۽ "رَيحَانَة الرَّسُوْل** (رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّمَ **جا گل)"**(تسهيل) **آهي.** ★ **حضرت امامِ حسين** رَضِیَ اللہُ عَنْہ **جنّتي نوجوانن جا سردار آهن.**(سير اعلام النبلاء،الحسين الشهيد...الخ،۴/ ۴۰۲ ـ ۴۰۴ ملتقطا) ★ **نبيءِ اڪرم، نورِ مجسم** صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّمَ **سندن جي ڪن ۾ آذان ڏني.**(ڪنز العمال، حصه: ١٦، ٢٥٢/٨، حديث:٣٥٩٩٣) ★**حضرت امامِ حسين** رَضِیَ اللہُ عنه **نهايت سخي ۽ نيڪ خصلت هئا.** ★ **حضرت امامِ حسين** رَضِیَ اللہُ عَنْہ **ڪيئي حج پيدل ڪيا. حضرت سَيدُنا مُصعب**رَضِیَ اللہُ عَنْہ**فرمائن ٿا: امامِ عالي مقام، امامِ حسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **مديني پاڪ کان پيادل** (25) **حج ڪيا.**(أسد الغابة، رقم : ١١٧٣، الحسين بن علي، ٢٨/٢ماخوذا) ★ **حضرتِ امامِ حسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **رسول االله** صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّمَ **۽ پنهنجي والدِ ماجد اَميرُالمؤمنين حضرتِ سيدُنا علي المرتضي**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **کان علمِ دين جو بيشمار خزانو ماڻيو.** ★ **حضرتِ امامِ حسين** رَضِیَ اللہُ عَنْہ **جي علم کان ڀرپور گُفتگو** (Discourse) **اهڙي دلڪش هوندي هئي جو ماڻهن جي اها خواهش هوندي هئي تہ پاڻ**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **خاموش نہ ٿيهن بلڪ عِلم ۽ حِڪمت جا خزانا لُٽائيندا ئي رهن.** ★**حضرتِ امامِ حسين** رَضِیَ اللہُ عَنْہ **پنهنجي ناناجان**صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَالِهٖ وَسَلَّمَ، **پنهنجي والدِمحترم، والدهِ مُحترمہ ۽ اَميرُالمؤمنين حضرت سيدُنا عمر فاروقِ اعظم عَلَيهمُ الرِّضْوَان کان حديث سڳوريون ٻڌيون ۽ رِوَايت ڪيون.** ★ **حضرت امامِ حسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **جو مُستقل عِلمي حلقو مسجدِ نَبوي ۾ لڳندو هو جنهن ۾ پاڻ**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **ماڻهن کي فقهي مسئلن کان آگاهہ ڪندا هئا.** ★ **حضرت امامِ حسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **جي شهادت** 10 **محرم الحرام** 61 **هجري جو ميدانِ ڪربلا ۾ ٿي.**

ڪيا بات رضاؔ اُس چمنستانِ کرم کی

زَہرا ہے کلی جس میں حُسین اور حسن پُھول
(حدائقِ بخشش، ص۷۹)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

امامِ حُسين جي عبادت

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! امامِ عالي مقام، امامِ حسين رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ **جي** سيرتِ طيبہ جي روشن پهلوئن مان معلوم ٿيو تہ پاڻ رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ هر وصف ۾ پنهنجو مٽ پاڻ هئا. پر اهي اوصاف پاڻ رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ کي پنهنجي ئي گهر مان تربيت جي صورت ۾ مليا هئا ڇوتہ ٻار جي تربيت جو سڀ کان پهريون مڪتب (اسڪول) ان جو گهر هوندو آهي، ٻار جا سڀ کان پهريان اُستاد والدين هوندا آهن ۽ سندن رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ جو گهراڻو وحي ۽ الهام جو مرڪز ۽ علم ۽ عرفان جو چشمو هو. ڪين جو گهراڻو رشڪِ ڪائنات ۽ مرڪزِ تجليات هو. سندن جو گهراڻو عبادت ۽ رياضت ۽ سخاوت جو مرڪز هو. امام عالي مقام رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ جو گهراڻو زُهد ۽ تقويٰ ۽ پرهيزگاري جو سر چشمو هو. اوهان جو گهراڻو غريبن جي حاجت روائي ۽ غم جي ماريل جو سهارو هو. پاڻ رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ کي تہ ننڍپڻ ۾ تعليم ۽ تربيت جو اهڙو بابرڪت نوراني ۽ روحاني ماحول ميسر آيو جو ٻنهي جهانن جي مالڪ ۽ مختار، مڪي مَدَني سرڪار صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي هنج مان تربيت ملي، حضور نبيءِ رحمت، شفيعِ اُمّت صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جو خاص فيضان مليو، اهو ئي سبب هو جو

حضرتِ امامِ حسين رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ علم ۽ فضل ۾ بي مثل هئا، **حضرتِ امامِ حسين** رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ ايثار ۽ توڪل جا پيڪر هئا، **حضرتِ امامِ حسين** رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ شجاعت ۽ بهادري ۾ بي مثال هئا، **حضرتِ امامِ حسين** رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ تقويٰ ۽ پرهيزگاري جا مالڪ هئا، **حضرتِ امامِ حسين** رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ صدقي ۽ خيرات جا بي مثال نمونا هئا،

حضرتِ امامِ حُسينرَضِیَ اللہُ عَنْہ هر حال ۾ صبر ۽ شڪر جا عادي هئا، **حضرتِ امامِ حُسين** رَضِیَ اللہُ عَنْہ ڀلائي جي ڪمن ۾ وڌ کان وڌ حصو وٺڻ وارا هئا، **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ عبادت ۽ رِياضت جا پيڪر هئا، **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ فرضن جي ادائيگي سان گڏوگڏ نفل عبادت ۽ ڪثرت سان تلاوتِ قرآن جا شوقين هئا، ايستائين جو ڪوڙ روايتن ۾ سندن جي عبادت ۽ رياضت، نفل نمازن ۽ ڀلائي جي ڪمن ۾ وڌ کان وڌ حصو وٺڻ جو تذڪرو ملي ٿو، اچو! سندن جي عبادت جي باري ۾ (2) روايتون ٻڌون ٿا:

نمازِ روزي جا پابند

1. **علامہ ابنِ اثير جزري**رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه **فرمائن ٿا:** كَانَ الْحُسَيْنُرَضِیَ اللهُ عَنْهُ فَاضِلاً كَثِيرَ الصَّوْمِ وَالصَّلٰوةِ وَالْحَجِّ وَالصَّدَقَةِ وَاَفْعَالِ الْخَيرِ جَمِيعِهَا **يعني حضرت سَيدُنا امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **ڪثرت سان نماز پڙهندا هئا، روزا رکندا هئا، حج ڪندا هئا، صدقو ۽ خيرات ڪندا هئا ۽ تمام ڀلائي جي ڪمن ۾ حصو وٺندا هئا.** (اسد الغابة، رقم:١١٧٣،الحسين بن علي، ٢٨/٢)
2. **امام عالي مقام** رَضِیَ اللہُ عَنْہ **جا شهزاده حضرتِ سَيدنا امام زين العابدين** رَضِیَ اللہُ عَنْہ **فرمايو: منهنجا والدِگرامي حضرت سيدنا امامِ حُسين** رَضِیَ اللہُ عَنْہ **ڏينهن رات ۾ هزار(1000)رڪعت نفل ادا ڪندا هئا.** (عقد الفريد، باب من كلام الزهاد و أخبار العباد،١١٤/٣مختصرا)

اي عاشقانِ امامِ حسين! ٻڌو اوهان ته **حضرتِ امامِ حسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ عبادت جو ڪيتري قدرذوق ۽ شوق رکندا هئا، اسان غور ڪريون ڇا اسان فرض نماز به پڙهندا آهيون؟ **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ فرض روزن کان علاوه نفلي روزا به ڪثرت سان رکندا هئا، اسان غور ڪريون ڇا اسان فرض روزا به رکون ٿا؟ **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ ڪثير نفل ادا ڪندا هئا، **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ ڪثرت سان صدقو ۽ خيرات ڪندا هئا، اسان غور ڪريون ڇا اسان زڪوٰة به ان جي شرعي اُصولن جي مطابق ڏيون ٿا؟ **حضرتِ امامِ**

حُسينرَضِیَ اللہُ عَنْہ **نيڪ عمل ادا ڪندا هئا**، **اسان غور ڪريون ڇا اسان الله پاڪ** ڪي راضي ڪرڻ وارن ڪمن تي عمل ڪري زندگي گذاري رهيا آهيون يا نہ؟ **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ**حج جي ادائيگي جا شوقين هئا**، **اسان غور ڪريون ڇا اسان استطاعت هئڻ جي باوجود شرعي اصولن جي مطابق** فرض حج بہ ڪيو آهي يا نہ؟ **مطلب تہ حضرت امامِ حسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **پنهنجي زندگي جا رات ۽ ڏينهن ربّ ڪريم جي اطاعت ۽ فرمانبرداري ۽ عبادت ۽** رياضت ۾ گذاريندا هئا ۽ ڪا گهڙي (Moment) **فضول ڪمن ۾ نہ گذاريندا** ها بلڪ هر وقت دل يادِ خداوندي ۾ مصروف رهندو هو تہ زبان ذڪرِ خُدا سان معمور رهندي هئي، ڇڻ تہ پاڻ اٿندي، ويهندي هلندي ڦرندي، ڪائيندي پيئندي، سمهندي جاڳندي هر حالت ۾ ۽ هر وقت ربّ ڪريم جو ذِڪر ڪندا هئا ۽ خاص ڪري نماز جي ادائيگي جو بيحد خيال ڪندا هئا ۽ وڏي ذوق ۽ شوق سان نماز ادا ڪندا هئا، ڇوتہ نماز جي تعليم تہ ننڍپڻ ئي ۾ نبي ڪريم، رؤف رحيمصَلَّی اللہُ عَلَيْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ سان حاصل ٿي هئي، اهو مدني تربيت جو ئي فيضان هو جو پاڻ فرض نمازن سان گڏوگڏ نفل جي بہ تمام گهڻي ڪثرت ڪندا هئا.

سُبْحٰنَ الله! قُربان وڃجي! نواسۂ رسول، جگر گوشۂ بتول **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ جي عبادت ۽ رياضت جي ذوق ۽ شوق تي، جو جنّتي نوجوانن جا سردار آهن، **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ وڏي رتبي وارا صحابي آهن، **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہاهلِ بيتِ مُصطفٰي ۾ شامل آهن، **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ اَمِيرُالمؤمنين حَضرتِ سَيدُنامولیٰ عليرَضِیَ اللہُ عَنْہ جا شهزاده آهن، **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہحضرت بي بي فاطمہرَضِیَ اللہُ عَنْہا جي جگر جا ٽڪرا آهن، **حضرتِ امامِ حُسين**رَضِیَ اللہُ عَنْہ **ٻنهي جهانن جي مالڪ و مختار، مڪي مدني سرڪار** صَلَّی اللہُ عَلَيْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ **جا ڏوهٽا آهن**، حضرتِ امام حسين رضي الله تعاليٰ عنه **اهلِ بيت مان آهن ۽ اهلِ بيتِ**

ڪرام (عليهم الرضوان) **جو شان اهو آهي جو آقا ڪريم، رسولِ عظيم** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **ارشاد فرمايو: ڪو ٻانهو ڪامل مؤمن تيستائين نٿو ٿي سگهي جيستائين مونکي پنهنجي جان ڪان وڌيڪ نہ چاهي ۽ منهنجي ذات ان ڪي پنهنجي ذات ڪان وڌيڪ محبوب نہ هجي ۽ منهنجي اولاد ان ڪي پنهنجي اولاد ڪان وڌيڪ پياري نہ هجي ۽ منهنجا اهلبيت ان ڪي پنهنجي گهر وارن ڪان وڌيڪ پيارا ۽ محبوب نہ هجن.** (شعب الايمان،باب فی حب النبی، ۲/ ۱۸۹ ،حديث: ۱۵۰۵) **حضرتِ امام حسين** رضي الله تعاليٰ عنه **صحابہ ڪرام ۾ شامل آهن ۽ صحابہ ڪرام** (عليهم الرضوان) **جو شان اهو آهي تہ مديني جي تاجدار، بيڪسن جي مددگار**صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **ارشاد فرمايو: توهان جو جبل جيترو سون خيرات ڪرڻ منهنجي ڪنهن صحابي جي سوا سير جَو خيرات ڪرڻ بلڪ ان جي اڌ جي برابر بہ نٿو ٿي سگهي.“** (بخاری،ڪتاب فضائل اصحاب النبی،باب قول النبی لو کنت متخذا خليلا، ۲ /۵۲۲،حديث: ۳۶۷۳) **انهن تمام فضائلن جي باوجود امام حسين جو حال اهو آهي جو فرض سان گڏوگڏ نفل عبادت جي ڪثرت ڪري رهيا آهن.**

اي عاشقانِ صحابہ ۽ اولياء! اسان جا بُزرگانِ دينرَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ اجمعين**ڪثرت سان ربّ ڪريم جي عبادت ۽ نفل نمازن جي ڪثرت ڪندا هئا جڏهن تہ ٻئي پاسي اسان جي فرض نمازن جي معاملي ۾ سستي مُسلسل وڌندي پئي وڃي، ڪنن ۾ آذان جو آواز ايندو آهي پر اسان پنهنجي ڪم ڪار جي مصروفيتن جو بهانو بڻائي يا وري سُستي جي ڪري نماز قضا ڪرڻ ۾ شرم محسوس نٿا ڪيون، جڏهن تہ گُناهہ ڪرڻ جي لاءِ اسان جي سُستي يڪدم چُستي ۾ بدلجي ويندي آهي. ڪجهہ تہ اهڙا بہ ڇڙواڳ ۽ ڳالهڙو هوندا آهن جو جڏهن اُنهن ڪي دِين جو درد رکڻ وارو ڪو اسلامي ڀاءُ سمجهائيندي نيڪي جي دعوت ڏي ۽ نماز پڙهڻ يا قضا نمازون ادا ڪرڻ جي ترغيب ڏياري تہ چوندا آهن ”اِنْ شَآءَالله ايندڙ جمعي ڪان ٻيهر نمازون پڙهڻ شُروع ڪنداسين يا رَمضان ڪاَن باقاعده**

نمازن جو اهتمام ڪنداسين“ ائين ڪنهن قسم جي شرم ۽ جِهجڪ جي بنا وڏي دليري سان مَعَاذَ الله هن ڳالهه جو چِٹ تہ اِقرار ڪري رهيا هوندا آهن تہ اسان جو نمازون ڇڏڻ جو اهو ڪبيره گُناهہ جُمعي جي ڏينهن تائين يا رمضانُ المبارڪ تائين مُسلسل جاري رکنداسين. شايد اهو ئي سبب آهي تہ اڄ اسان جي گهرن ۾ اتفاق ناهي، روز روز لڙائي جهيڙا عام ٿي ويا آهن، هر هڪ رِزق ۾ بي برڪتي جي ڪري پريشان (Worried) آهي، هر هڪ ٻي سان ناراض نظر اچي رهيو آهي، ڪٿي والدين پنهنجي نافرمان اولاد کان بيزار آهن، تہ ڪٿي ڀاءُ ڀاءُ جي وچ ۾ رنجشون پيدا ٿي رهيون آهن.

ٻارن جي سٺي تربيت ڪريو

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! شايد ان جو سبب اهو ئي آهي تہ اسان الله پاڪ ۽ رسول **الله**صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي فرمانن تي عمل ڇڏي ڏينهن رات نافرماني وارن ڪمن ۾ مشغول ٿي ويا آهيون، نہ صرف پاڻ نمازن کان پري ٿياسين بلڪ اسان جا ٻار ۽ گهر وارا بہ نمازن کان پري ٿيندا پيا وڃن ۽ اسان پنهنجي ٻارن جي چڱي تربيت نٿا ڪيون، انهن کي نمازن جو ذهن بہ نٿا ڏيون، جڏهن تہ اسان کي ٻارن جي چڱي تربيت ڪرڻ گهرجي ۽ ننڍپڻ کان ئي انهن کي نمازن جو ذهن ڏيڻ گهرجي.

ياد رکو! جيڪڏهن ٻارن کي ننڍپڻ کان ئي ناجائز ۽ حرام ڪمن کان بچائي انهن جي سٺي تربيت تي توجهہ ڏني وڃي تہ دنيا ۽ آخرت ۾ ڪاميابي انهن جو مقدر ٿيندي، جيئن سَيدنا امامِ حُسين رَضِیَ اللهُ عَنْهُ جي ننڍپڻ ۾ سٺي تربيت جي برڪت سان پاڻ بيشمار سٺين وصفن سان مزين ٿيا، تنهنڪري والدين تي لازم آهي تہ ٻارن جي سٺي تربيت ڪن نہ تہ سڀاڻي بروزِ قيامت انهن جي باري ۾ پڇيو ويندو، جيئن تہ

حضرتِ سيدنا عبدالله بن عمررَضِیَ اللهُ عَنْهُمَا هڪ شخص کي فرمايو: پنهنجي

بار جي سٺي تربيت ڪريو ڇوته توهان ڪان توهان جي اولاد جي باري ۾ پڇيو ويندو ته توهان ان جي ڪهڙي تربيت ڪئي ۽ توهان ان کي ڇا سيکاريو. (شعب الايمان،باب في حقوق الاولاد والاهلين، ٦/٤٠٠،حديث: ٨٦٦٢)

والدين تي اولاد جي جيڪي حق اعليٰ حضرت، امامِ اهلسنَّت مولانا شاهه امام احمد رضا خان رحمة الله عليه بيان فرمايا آهن، انهن مان ڪجهه حق پيشِ خدمت آهن: ❀زبان کُلندي ئي الله الله پوءِ پورو ڪلمو لَاۤ اِلٰہ اِلَّاالله پوءِ پورو ڪلمو طيب سيکاري ❀ جڏهن شعور اچي ته اَدب سيکاري، کائڻ، پيئڻ، کلڻ، ڳالهائڻ، اٿڻ، ويهڻ، هلڻ ڦرڻ، حيا، لحاظ، بزرگن جي تعظيم، ماءُ پيءُ، استاد ۽ دُختر (يعني نياڻي) کي مڙس جي به اِطاعت جا طريقا ۽ آداب ٻڌائي. ❀ قرآنِ مجيد پڙهائي.❀ نيڪ، صالح، متقي، صحيح العقيده، وڏي عمر واري استاد جي حوالي ڪري ۽ دُختر(نياڻي) کي نيڪ پارسا عورت کان پڙهائي.❀ ختمِ قرآن کان پوءِ هميشه تلاوت جي تاڪيد ڪري. ❀ عقائدِ اسلام ۽ سنَّت سيکاري ڇوته لوح ساده فطرتِ اسلامي ۽ قبولِ حق تي مخلوق آهي (يعني ننڍا ٻار دينِ فطرت تي پيدا ڪيا ويا آهن اهي حق کي قبول ڪرڻ جي صلاحيت رکن ٿا تنهنڪري) ان وقت جو سکاريل پٿر تي لڪير آهي. ❀حضورِ اقدس، رحمتِ عالم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي محبت ۽ تعظيم انهن جي دل ۾ وجهي ڇوته اصلِ ايمان ۽ عينِ ايمان آهي.❀حضورپُرنور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي آل ۽ اَصحاب ۽ اولياء ۽ عالمن جي محبت ۽ عظمت سيکاري ڇوته اصلِ سنَّت ۽ زيورِ ايمان بلڪ ايمان جي بقا جو سبب آهي.❀ ست سالن (7 Years) جي عمر کان نماز جي زباني تاڪيد شروع ڪري ڇڏي.❀علمِ دِين خاص ڪري وُضو، غسل، نماز ۽ روزي جا مَسئلا توڪل، قناعت، زُهد، اِخلاص، تواضع، اَمانت، صِدق، عدل، حيا، دل جي سلامتي ۽ زباني جي حفاظت وغيره خوبين جا فضائل، حرص ۽ طمع، حُبِّ دُنيا، حُبِّ جاه، رِيا، عجب، تڪبُّر، خِيانت، ڪذب، ظُلم،

فحش، غيبت، حسد، ڪينہ وغيره بُرائين جا نقصان پڙهائي.❁ خاص پسر (يعني پٽ) جي حقن مان اهو آهي تہ ان کي لکڻ، ۽ ڪنهن فن ۾ ماهر ڪري، سورهٔ مائده جي تعليم ڏي. ❁ خاص دُختر (يعني نياڻي) جي حقن مان اهو آهي تہ ان جي پيدا ٿيڻ تي ناخوشي نہ ڪري بلڪ نعمتِ اِلٰهي سمجهي، ان کي سُبڻ، پرت پرڻ، رڌ پچاء وغيره سيکاري ۽ سوره نور جي تعليم ڏي.
(فتاویٰ رضويہ، ۲۴/۴۵۲ تا ۴۵۵ ملخصاً)

ياد رکو! جيڪڏهن اسان پنهنجي ٻارن جي اصلاح جي ڪوشش نہ ڪئي ۽ انهن کي نماز، روزي جو پابند نہ بڻايو تہ بروزِ قيامت جي رسوائي (Disgrace) سان گڏوگڏ دنياوي نقصان اهو ٿيندو تہ اهي وڏا ٿي اسان جي ڳالهہ نہ مڃيندا، اسان کي اکيون ڏيکاريندا ۽ روز روز اسان جي پريشانين ۾ واڌاري جو سبب ٿيندا رهندا پر ان وقت پڇتائڻ کان علاوه ٻيو ڪجهہ نہ ورندو.

مری آنیوالی نسلیں تیرے عشق ہی میں مچلیں
انہیں نیک تُو بنانا مدنی مدینے والے!
(وسائلِ بخشش مرمم، ص۴۲۹)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

تلاوتِ قرآن جو جذبو

اي عاشقانِ امامِ حسين! جهڙي طرح سَيدنا امامِ حُسين رَضِیَ اللّٰهُ عَنْه کي ڪثرتِ عبادت جو ذوق ۽ شوق هو ۽ ڪثرت سان نفل ادا ڪرڻ جو شوق هو، اهڙي طرح پاڻ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْه کي ڪثرت سان تلاوتِ قرآن ڪرڻ جو بہ تمام گهڻو شوق هو، اچو! سندن جي ڪثرت سان تلاوتِ قرآن بابت ٻڌون ٿا:

حضرتِ سَيدنا اِمامِ شَعبي رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: **رَاَيْتُ الْحُسَيْنَ يَتَخَتَّمُ فِيْ شَهْرِ رَمَضَان**

يعني مون ڏنو تہ سيدنا امامِ حُسينرَضِیَ اللہُ عَنْہ رَمَضانُ المُبارک ۾ مکمل قرآنِ مجيد ختم ڪندا هئا.(سير اعلام النبلا ء،الحسين بن علي،۴/ ۴۱۰)

قرآن جا باعمل عالِم

حضرتِ سَيدُنا امامِ حسينرَضِیَ اللہُ عَنْہقرآن جا عالِمِ باعمل، تقويٰ ۽ پرهيزگاري جا پيڪر، خوفِ خُدا رکڻ وارا ۽ گهڻي سخاوت ڪندڙ هئا.(شہادت نواسہ سید الابرار،ص۴۷۳ملخصاً)

تلاوتِ قرآن ۽ نماز سان محبت

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! سَيدُنا امامِ حسين جي قرآن ڪريم ۽ نمازن سان محبت جو اندازو هن ڳالهہ مان لڳايو تہ 9مُحَرَّمُ الحَرام جو جڏهن يزيدين سان باهمي صلح جي اُميد ختم ٿي وئي تہ امامِ عالي مقام، امامِ حسين رَضِیَ اللہُ عَنْہ پنهنجي ڀاءُ کي فرمايائون تہ ڪنهن نموني اها لڙائي سڀاڻي تائين مؤخر ٿي وڃي ۽ اڄ جي رات اسان کي عبادتِ الٰهي جي لاءِ ملي وڃي تہ بهتر آهي، پاڻ رَضِیَ اللہُ عَنْہ پنهنجي ڀاء کي ارشاد فرمايائون:

جيڪڏهن موقعو ملي وڃي تہ اڄ جي رات نماز، دعا ۽ اِستِغفَار ۾ گذاريون، ڇوتہ مون کي ربّ ڪريم جي رضا جي لاءِ نماز ۽ تلاوتِ قرآن سان محبت آهي ۽ ڪثرت سان دعا ۽ اِستِغفَار منهنجو معمول آهي. (الکامل فی التاریخ،۳/۴۱۵)

اي عاشقانِ صحابہ ۽ اهلِ بيت! ٿورو سوچيو! جڏهن چئني پاسي دشمنن جو هجوم هجي، مصيبتن تي مصيبتون ۽ آزمائشن تي آزمائشون اچي رهيون هجن، پيئڻ جي لاءِ پاڻي نہ ملي رهيو هجي تہ اسان مان هر هڪ جي تمنا اها ئي هوندي تہ ڪاش ڪهڙي طرح انهن مصيبتن کان ڇوٽڪارو ملي وڃي، ڪهڙي طرح بہ اها مصيبت ٽري وڃي، پر سَيدُنا امامِ حُسينرَضِیَ اللہُ عَنْہ جي تمنا ڏسو تہ ڇا فرمائي رهيا آهن تہ ڪاش اها رات بہ عبادت ڪرڻ جي لاءِ ملي وڃي، اها رات بہ تلاوتِ قرآن جي لاءِ ملي وڃي، اها رات بہ دعا ۽ مناجات جي

لاءِ ملي وجي، واقعي اهو انهيءَ عبادت جو ذوق ۽ شوق هو جو ميدانِ ڪربلا ۾ ايتريون تڪليفون ۽ مصيبتون اچڻ جي باوجود بہ اهو جذبو ٿڌو نہ ٿيو ۽ ميدانِ ڪربلا ۾ 10 ڏينهن ڪا نماز قضا نہ ڪيائون، عبادت سان محبت جو عَالَم اهو هو جو آخري وقت پنهنجو مبارڪ سر بارگاهہ ربُّ آلعزت ۾ جهڪائي سجدي جي حالت ۾ شهادت ڪي سيني سان لڳايائون.

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! اسان کي بہ دُرست نماز ۽ تلاوتِ قرآن سکڻ جي ڪوشش ڪرڻ گهرجي، **فيضانِ نماز ڪورس** ڪرڻ ۽ **مدرسة المدينه** (بالغان) ۾ شرڪت ڪري پابندي سان تعليمِ قرآن حاصل ڪرڻ نهايت مددگار ثابت ٿيندو.

12 مدني ڪمن مان هڪ مدني ڪم "بعد فجر مَدَني حلقہ"

اي عاشقانِ امامِ حسين! جيڪڏهن اسان بہ الله ۽ رسول صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي اَحڪامن مطابق زندگي گذارڻ، نماز، روزو ۽ نفل عبادتن جي پابندي ڪرڻ ۽ امامِ حسين رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جي سيرت تي عمل جو جذبو وڌائڻ چاهيون ٿا تہ اچ ئي عاشقانِ رسول جي مدني تحريڪ دعوتِ اسلامي جي مدني ماحول سان وابستہ ٿي وڃو پنهنجو ڪجهہ نہ ڪجهہ وقت ڪڍي ذيلي حلقي جي 12 مدني ڪمن مان ڪنهن هڪ مدني ڪم جي ذميداري وٺو. ذيلي حلقي جي 12 مدني ڪمن مان روزانو جو هڪ مَدَني ڪم "بعدِ فجر مدني حلقو" بہ آهي. جنهن ۾ فجر جي نماز جي جماعت ڪان پوءِ دعوتِ اسلامي جي تحت قائم ڪيئي مسجدن ۾ روزانو (3) آيتن جي تلاوت مع ترجَموڪنز الايمان ۽ تفسيرخزائنُ العرفان، تفسير نُورالعرفان يا تفسير صِرَاطُ الجِنَان، (درسِ فيضانِ سُنَّت)، منظوم شجرہٴ قادِريہ رَضَويہ عطاريہ پڙهڻ ۽ ٻڌڻ جو معمول هوندو آهي.

12 مدني ڪمن مان هن مدني ڪم "**بعدِ فجر مدني حلقہ**" جي تفصيلي معلومات جي لاءِ مڪتبة المدينہ جي رسالي "**بعدِ فجر مدني حلقہ**" جو مطالعو ڪريو، تمام اسلامي ڀائر هن رسالي جو لازمي مطالعو ڪن، اهو رسالو

مڪتبة المدينہ تي دستياب هئڻ سان گڏوگڏ دعوتِ اسلامي جي ويب سائٽ تان بہ پڙهي سگهجي ٿو، هن رسالي ۾ اوهان پڙهي سگهندو.

★بعدِ فجر مدني حلقو ڇا کي چئبو آهي؟ ★ مدني حلقو لڳائڻ جو طريقو ★ اسلاف جا مدني حلقا ★ مدني حلقي جي معمولات جي وضاحت ★ فيضانِ سنّت بابت مفيد ڳالهيون ★ شجرو شريف پڙهڻ جون برڪتون ★ دعا جا فائدا★ اِشراق ۽ چاشت جون برڪتون ★ مدني حلقو لڳائڻ جا فائدا ۽ ★ مدني حلقو لڳائڻ جو ڪجهہ احتياطون وغيره

❁ اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ مَدَني حلقي جي بَرَڪت سان مسجِد ۾ ويهڻ جو ثَواب حاصِل ٿيندو آهي،❁ فجر کان پوءِ مَدَني حلقي جي بَرَڪت سان تِلاوتِ قُرآن ڪرڻ بڌڻ جو شَرَف حاصِل ٿيندو آهي،❁ فجر کان پوءِ مَدَني حلقو قُرآنِ ڪريم جو ترجمو ۽ تفسير سان سمجهڻ جو بهترين ذَرِيعو آهي، ❁ فجر کان پوءِ مَدَني حلقي جي بَرَڪت سان مَدَني اِنعامات تي عمل ٿي ويندو آهي،❁ فجر کان پوءِ مَدَني حلقي جي بَرَڪت سان اِشراق ۽ چاشت جا نفل پڙهڻ جو موقعو ملندو آهي،❁ فجر کان پوءِ مَدَني حلقي ۾ بُزرگانِ دين رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰي عَلَيهِم اَجْمَعِين جي ذِڪرِ خَير تي مُشتَمِل شَجَرو شريف پڙهڻ بڌڻ جو شَرَف حاصِل ٿيندو آهي ۽ بُزرگانِ دِين رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰي عَلَيهِم اَجْمَعِين جي رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰي عَلَيهِم اَجْمَعِين جي ذڪرِ خَير تي مُشْتَمِل هن مُبارَڪ شَجَري جي بَرَڪت سان ڪيئي عاشِقانِ رسول جون دعائون قبول ٿين ٿيون، مصيبتن ۽ پريشانين کان ڇوٽڪارو نصيب ٿيندو آهي ۽ رُڪيل ڪم بڻجي ويندا آهن. اچو! تَرغِيب طور هڪ مَدَني بهار بڌو ۽ خوش ٿيو،

ويزائون ملي ويون

هڪ اسلامي ڀاءُ تقريباً 14سالن کان ٻاهرين مُلڪ ۾ مُقِيم ۽ 6سال کان دعوتِ اسلامي جي مَدَني ماحول کان وابستہ آهي. جتي انهن جو پنهنجو ڪاروبار (Business) آهي. انهن کي هڪ ڀيري پنهنجي ڪارخاني ۾ ڪم ڪرڻ

وارن جي ضَرورت پئي. انهن ويزن جي لاءِ بار بار درخواستون جمع ڪرايون پر ڪافي ڪوشِشن جي باوُجود ويزائون نہ ملي سگهيون. ڪيئي سال ائين گذري ويا، اهي گهڻو پريشان هئا ڇاڪاڻ تہ مُلازم نہ هئڻ جي ڪري انهن کي نقصان ڪٽڻو پيو پئي. خير اُنهن همَّت ڪري هڪ دفعو ٻيهر درخواست جمع ڪرائي. انهيءَ دوران هڪ اسلامي ڀاءُ اُنهن کي ”شَجَرَهٔ قادِريہ رَضَويہ ضِيائيہ عَطّارِيہ“ مان شَجَرَہ عَالِيہ جا دُعائيہ شعر پڙهڻ جو مَشوَرو ڏنو. اُنهن شَجَري شريف مان دُعائيہ شعر کي بِلاناغہ پڙهڻ شروع ڪيو. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّ وَجَلَّ شَجَرَہ عَالِيہ قادِريہ رَضَوِيہ عَطّارِيہ پڙهڻ جي بَرَڪت سان انهن جو اهو ڪم جيڪو ڪيئي سالن کان نہ پئي ٿيو، حَيرت اَنگيز طور تي ڪجھ ڏينهن ۾ ٿي ويو يعني اُنهن کي گهربل تعداد ۾ ويزائون ملي ويون.

مُشکلیں حَل کر شَہِ مشکل کشا کے واسطے کر بلائیں رد شہیدِ کربلا کے واسطے

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

صدقوءِ خيرات

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! اسان سَيدنا امامِ حسين رَضِیَ اللّٰهُ عَنْه جي عبادات جا واقعا ٻڌي رهيا هئاسين، جهڙي طرح پاڻ رَضِیَ اللّٰهُ عَنْه فرا ئض ۽ واجبات جا پابند هجڻ سان گڏوگڏ ڪثرت سان نفل نمازون ادا ڪندا هئا، اهڙي طرح پاڻ ڪثرت سان نفل صدقو ۽ خيرات بہ ڪندا هئا، غريبن ۽ مسڪينن جي مدد ڪندا هئا ڇوتہ اهو سندن جي خانداني وراثت هئي. پاڻ اهلِ بيت جي سخي گهراڻي جا چشم وچراغ (Son) هئا، ان ڪري سخاوت ۽ راهِ خدا ۾ خرچ ڪرڻ ۾ پڻ ڪنهن کان پوئتي نہ رهندا هئا سندن جي ذات ۾ صَدَقي ۽ خَيرات جو جذبو پڻ ايتري قدر پريل هو جو ڪڏهن ڪڏهن تہ پنهنجي ضرورتن کي پنهنجي مسلمان ڀاءُ جي ضرورت تي قُربان ڪري ڇڏيندا هئا.

اچو! سندن جي صدقي ۽ خيرات ڪرڻ جي باري ۾ هڪ واقعو ٻڌون ٿا: جيئن

ڪريم هجي ته اهڙو

هڪ ڀيري هڪ شخص حضرت سيدنا امامِ حُسينرَضِیَ اللہُ عَنْہ جي خدمت ۾ حاضر ٿي پنهنجي تنگدستي ۽ فقر ۽ فاقي جي شڪايت ڪئي، پاڻ فرمايائون: ڪجھ دير ويهي رهو! اسان جو وظيفو اچڻ وارو آهي، جيئن ئي وظيفو پهچندو اسان اوهان کي رخصت ڪنداسين. اجا ڪجھ ئي دير گذري هئي ته حضرت سيدنا اميرِ معاويہرَضِیَ اللہُ عَنْہ جي طرفان هڪ هڪ هزار(1000) ڊِينار جون پنج (5) ٿيلهون سندن جي بارگاھ ۾ پيش ڪيو ويون. قاصد عرض ڪيو: سَيدُنا اميرِمعاويہرَضِیَ اللہُ عَنْہ معذرت ڪئي آهي ته اها ٿورڙي رقم آهي، ان کي قبول فرمائي غريبن ۾ ورهائي ڇڏيو.

حضرت سَيدُنااامِ حسينرَضِیَ اللہُ عَنْہ سڀ رقم ان غريب ماڻھو جي حوالي ڪري ڇڏي ۽ ان کان معذرت فرمائي ته اوهان کي انتظار ڪرڻو پيو. (ڪشف المحجوب ، باب فی ذکر آئمتہم من اہل البیت، ص۷۷)

بھوکے رہتے تھے خود اَوروں کو کھلا دیتے تھے
کیسے صابر تھے محمد کے گھرانے والے

اي عاشقانِ امامِ حسين! بيان ڪيل واقعي مان ٻہ نڪتا حاصل ٿيا.

هڪ ته اهو حضرت سَيدُنا امامِ حسينرَضِیَ اللہُ عَنْہ صدقو ۽ خيرات ڪرڻ ۽ غريبن، تنگدستن، محتاجن ۽ حاجت مندن جي مدد ڪرڻ جا عادي هئا جيئن هينئر اسان ٻڌو ته سڀ رقم يڪدم ان غريب ۽ محتاج کي عطا ڪري ڇڏي، پر افسوس اڄڪلھ اسان بخل سان ڪم وٺندي صَدَقو ۽ خَيرات ڪرڻ جي معاملي ۾ سُستي ڪندا آهيون، جيڪڏهن ڪو حاجت مند اچي ٻہ وجي ته ڪاروبار، يا روزگار جي حوالي سان شڪوه شڪايات جا انبار لڳائي ۽ ڪوڙ

جو سهارو وٺندي ان جي مدد ناهيون ڪندا ۽ جيڪڏهن ڪڏهن ڪنهن جي مدد ڪرڻ جي توفيق ملي بہ وڃي تہ حُبِّ جاه ۽ ريا ڪاري جي آفت ۾ مبتلا ٿي تصويرون ٺاهي ۽ پوءِ ان کي سوشل ميڊيا (Social Media) تي اَپ لوڊ (Upload) ڪري ماڻهن جي طرفان واه واه جي داد وصول ڪرڻ جهڙي بُري عادت ۾ مبتلا ٿي ويندا آهيون.

ياد رکو! صَدَقو ۽ خَيرات ڪرڻ سان بظاهر تہ مال ۾ ڪمي واقع ٿيندي آهي، پر حقيقت ۾ برڪت ئي برڪت ٿيندي آهي، جيئن تہ

صدقو ڏيڻ سان مال گهٽ ناهي ٿيندو

اسان گناهگارن سان محبت ڪرڻ واري محبوب آقا، بيڪسن جي مدد گار آقا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو فرمان آهي: مَا نَقَصَ مَالٌ مِنْ صَدَقَة يعني صَدَقو ڏيڻ سان مال گهٽ ناهي ٿيندو. (معجم اوسط،من اسمه احمد،١/٦١٩،حديث: ٢٢٧٠)

مجلس اِزدِيادِ حُبّ

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! واقعي صدقو ۽ وخيرات ڪرڻ جا جتي اُخروي فائدا آهن، اتي صدقو ۽ خيرات ڪرڻ سان پاڻ ۾ محبتون پيدا ٿين ٿيون ۽ نفرتون ختم ٿين ٿيون، پر افسوس! اسان فاني دُنيا جي لذّت ۽ مال ۽ دولت جي محبت ۾ گرفتار ٿي هڪ ٻي سان پري ٿيندا پيا وڃون، دلين مان محبت ختم ٿيندي پئي وڃي، ڳالهہ ڳالهہ تي هڪ ٻئي سان جهيڙو ڪرڻ جو ماحول وڌندو پيو وڃي، جنهن جي ڪري اسان جي معاشري ۾ فتنو ۽ فساد ڦهلجندو پيو وڃي ۽ امن ۽ امان ختم ٿيندو پيو وڃي. پر قربان وڃجي! عاشقانِ رسول جي مدني تحريڪ دعوتِ اسلامي جي مدني ماحول تي جيڪو هن نازڪ دَور ۾ بہ اسان کي مسلمانن سان جهيڙي جهٽي کان بچائڻ، اتفاق ۽ اتحاد سان رهڻ جي ترغيب ڏيارڻ سان گڏوگڏ مسلمانن جي ڏُک درد ۾ شريڪ ٿيڻ، مشڪل وقت ۾ انهن جي حاجت روائي ڪرڻ جهڙي سٺي سوچ فراهم ڪري رهي آهي،

جنهن جي هڪ واضِح جهلڪ دعوتِ اسلامي جي تحت قائم ”مجلس اِزدِيادِ حُبّ“ بہ آهي. ”نيڪ ڪم نمبر55 “ ڪي باقاعده تنظيمي طور تي عَمَلي جامو پارائيندي اهي پراڻا اسلامي ڀائر جيڪي اڳ ۾ ايندا هئا پر هاڻ نٿا اچن انهن کي مَدَني ماحول ۾ فَعال ڪري ”مسجد ڀريو تحريڪ“ ۾ شامل ڪرڻ، انهن کان پيشگي وَقت وٺي اِنفِرادي طور تي دُڪان، گهر يا دفتر وڃي ملاقات ڪرڻ، انهن کي سُنّتن ڀري اِجتماعن ۽ مَدَني مذاڪرن ۾ اچڻ جو ذهن ڏيڻ، اِجتماعي اِعتڪاف ۽ مختلف ڪورسز (اِصلاحِ اَعمال ڪورس،فيضانِ نماز ڪورس وغيره) ڪرڻ جي ترغيب ڏيارڻ، قافِلن ۾ سفر ڪرائڻ، انهن جي گهرن ۾ مَدَني حلقي جي ترڪيب ڪرڻ، انهن کي مدرسةُ المدينہ براءِ بالغان ۾ شرڪت ڪرائڻ، انهن جي خوشي، غمي، بيماري ۽ فوتگي وغيره جي معامَلن ۾ شريڪ ٿيڻ ۽ مشڪلات ۾ مڪتوبات ۽ تعويذاتِ عطّاريہ ذريعي انهن جي مدد ڪرڻ، مرحومين جي لاءِ ايصالِ ثواب اجتماع ڪرڻ وغيره وغيره هن مجلس جي مقصدن ۾ شامل آهي. اللّٰه ڪريم”مجلس اِزدِيادِ حُبّ“ ڪي مزيد ترقيون عطا فرمائي.اٰمِين بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِین صَلَّی اللّٰہُ عَلَیْہِ واٰلِہٖ وَسَلَّمَ

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

ٻيو نڪتو

اي عاشقانِ رسول! اهو بہ پتو پيو تہ سَيِّدُنا امامِ حسين رَضِیَ اللّٰہُ عَنْہ عاجزي ۽ انڪساري جا پيڪر هئا، تڏهن تہ ٿورڙي دير ٿيڻ تي ان شخص کان معافي گهريائون، جڏهن تہ معافي گهرڻ ضروري نہ هو، پر پوءِ بہ معافي گهري، جيڪڏهن اسان پنهنجي حالت تي غور ڪريون تہ عاجزي ۽ اِنڪساري تہ پري جي ڳالهہ، اسان غلطيون (Mistakes) ڪرڻ جي باوجود بہ معافي ناهيون گهرندا ۽ هٺ ڌرمي ڪندي اهو چوندي ٻڌا ويندا آهيون تہ **ادا اسان تہ شريفن سان شريف**

۽ **بدمعاشن سان بدمعاش آهيون، جيڪو اسان سان جهيڙو ڪندو اسان ان کي نہ ڇڏيندا سين، جيڪو اسان کي هڪ ڳالهہ ٻڌائيندو، اسان ان کي ڏهہ ٻڌائيندا سين، جيڪو اسان کي تڪليف پهچائيندو اسان ان جو جيئڻ جنجال ڪري ڇڏينداسين،** جڏهن تہ اسان جا بزرگانِ دِين رَحمَۃُ اللہِ عَلَیْہِم اَجْمَعِین تہ بدتميزي ڪرڻ وارن سان بہ حُسن اَخلاق سان پيش ايندا هئا، اسان جا بزرگانِ دِين تہ غلطي نہ هئڻ جي باوجود بہ معافي گهري وٺندا هئا، اسان جا بزرگانِ دِين تہ گاريون ڏيڻ وارن کي بہ دعائون ڏيندا هئا، اسان جا بزرگانِ دِين تہ دل آزاري ڪرڻ وارن سان بہ عفو درگذر سان ڪم وٺندا هئا، هڪ اسان آهيون جو بنا شرعي سبب جي ماڻهن جون دل آزاريون ڪندا آهيون، ڄاڻي واڻي ماڻهن کي تڪليفون ڏيندا آهيون، اسان ماڻهن جون غيبتون ڪندا آهيون، اسان ناحق ماڻهن جون شيون قبائي وٺندا آهيون، اسان ڪل مذاق ڪرڻ وارن کي گاريون ڏيندا آهيون، اسان ماڻهن کان بدلو وٺڻ جو موقعو ڳوليندا آهيون، تنهنڪري اسان کي گهرجي تہ انهن بُرين عادتن کي ڇڏي ڪري پنهنجي اسلاف جي نقشِ قدم تي هلندي، عَفو ۽ درگزر، حِلم ۽ بردباري، تحمل مزاجي ۽ عاجزي ۽ انڪساري جي عادتن کي اپنايون، ڇوتہ عاجزي ۽ انڪساري واريون عادتون رکڻ وارا هر دلعزيز بڻجي ويندا آهن جڏهن تہ تڪبُر ۽ ڳالهہ ڳالهہ تي جهيڙو جهٽو ڪرڻ جي لاءِ تيار ٿيڻ وارن کان ماڻهو نفرت ڪرڻ لڳندا آهن.

عاجزي اختيار ڪريو

اميرُالْمُؤمِنِين،خَلِيفَة الْمُسْلِمِين حضرت سَيِدُناعمر فاروقِ اعظم رَضِیَ اللہُ عَنْہ فرمايو: جيڪو اللّٰہ ڪريم جي لاءِ عاجزي اختيار ڪندو، اللّٰہ پاڪ اُن کي بلندي عطا فرمائيندو، پوءِ هو پاڻ کي ڪمزور سمجهندو پر ماڻهن جي نگاهن ۾ اهو عظيم هوندو ۽ جيڪو تڪبُر ڪري، اللّٰہ ڪريم اُن کي ذليل ڪندو پوءِ اهو ماڻهن جي نگاهن ۾ ننڍو پر پاڻ کي وڏو سمجهندو هوندو ايستائين اهو

ماٺهن جي ويجهو خنزير کان بہ بدتر ٿي ويندو آهي. (مصنف ابن ابي شيبة،كتاب الزهد ،باب كلام عمر بن الخطاب، ١٣٣/١٩، حديث : ٣٥٦٠٢ ملتقطا)

فخر و غُرور سے تُو مولیٰ مجھے بچانا
یا ربّ! مجھے بنا دے پیکر تُو عاجزی کا

(وسائلِ بخشش مرمم، ص١٧٨)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

پيارا پيارا اسلامي ڀائرو! بيان کي ختم ڪندي چڱي صحبت متعلق ڪجھ مفيد ڳالهيون بيان ڪرڻ جي سَعادَت حاصِل ڪيان ٿو.

چڱي صحبت بابت ڪجھ مفيد ڳالهيون

پهريان 2 فرمانِ مصطفي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ ملاحظہ ڪريو:(1)فرمايائون: اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ اَحَبَّ يعني انسان ان سان گڏ هوندو جنهن سان هو محبت ڪري. (صحيح مسلم، كتاب البر۔۔۔الخ، باب المرء مع من احب،ص ١٠٨٨،حديث:٦٧١٨)(2)فرمايا: ''اَلْمَرْءُ عَلٰى دِيْنِ خَلِيْلِهٖ فَلْيَنْظُرْ اَحَدُكُمْ مَنْ يُّخَالِلُ'' يعني انسان پنهنجي دوست جي دِين ۽ ان جي طور طريقي تي هوندو آهي، تنهنڪري ضروري آهي تہ توهان ڏسو تہ ڪنهن سان دوستي رکو ٿا. (المسند لامام احمد بن حنبل، مسند ابي هريرة،٢٣٣/٣، حديث: ٨٤٢٥) ☆ چڱي ۽ بُري ساٿي جي مثال مُشڪ ڪڻڻ ۽ ڀٺي دکائڻ واري جيان آهي، مشڪ ڪڻڻ وارو توکي تحفو ڏيندو يا تون ان کي خريد ڪندي يا توکي ان مان چڱي خوشبو ايندي، جڏهن تہ ڀٺي دکائڻ وارو يا تنهنجا ڪپڙا ساڙيندو يا توکي ان مان ناپسند خوشبو ايندي. (صحيح مسلم، كتاب البروالصلة، باب استحباب مجالسة...الخ، ص ١٠٨٤،حديث:٦٦٩٢۔)

☆حديث شريف ۾ فرمايو ويو: وڏن جي صحبت ۾ ويهو ۽ عالمن کان ڳالهيون پڇا ڪريون ۽ داناء سان ميل جول رکو.(المعجم الکبير،۱۲۵/۲۲، حديث:۳۲۴) ☆ سٺو همنشين اهو آهي جو ان کي ڏسڻ سان توهان کي خدا ياد اچي، ان جي گفتگو (Conversation) سان توهان جي عمل ۾ زيادتي ٿئي ۽ ان جو عمل توهان کي آخرت جي ياد ڏياري. (الجامع الصغير، حرف الخاء، ص۲۴۷، حديث:۴۰۶۳)☆ چڱي دوست جي همنشيني نہ صرف دنيا ۾ فائديمند هوندي آهي بلڪ قبر ۾ بہ نيڪوڪار جي صحبت فائدو پهچائيندي آهي. (اچھے ماحول کي برکتيں،ص۳۳)☆عمل ڪرڻ جو اهو اعليٰ جذبو جيڪو هڪ پاڪيزه ماحول جي صحبت سان ملندو آهي اهو ٻي طرح ناممڪن ناهي تہ مشڪل ضرور آهي.(سابقه حواله،ص۲۱)☆ اهڙو ماحول بنائڻ گهرجي جنهن ۾ تمام شريڪ ٿيندڙن جو اٿڻ ويهڻ پاڻ ۾ ملاقات ڪرڻ ۽ هڪٻئي سان محبت رکڻ فقط الله پاڪ جي رضا ۽ خوشنودي جي لاءِ هجي.(سابقه حواله،ص۲۵)☆ سني ماحول سان سني صُحبت ميسر ٿيندي آهي.(سابقه حواله،ص۱۶)☆ چڱي ماحول سان وابستہ ٿيڻ تي ظاهر ۽ باطن جي اصلاح ٿيندي آهي. (سابقه حواله، ص۱۶) ☆بُري ماحول کي اپنائڻ وارا ماڻهو پنهنجي عزت ۽ وقار ۽ حيثيت کي وڃائي ويهندا آهن. (سابقه حواله، ص۲۶) ☆حضرت مالڪ بن دِينار رَحۡمَةُ الله عَلَيه جن فرمايو: جنهن ياءُ يا ساٿي جي صحبت توهان کي دِيني فائدو نہ پهچائي توهان ان جي صُحبت کان بچو تہ جيئن توهان محفوظ ۽ سلامت رهو. (کشف المحجوب ، باب الصحبة ومايتعلق بها ، ص۳۷۴)☆سني صحبت ۽ نيڪين جي رَغبت ڏيارڻ وارو دعوتِ اسلامي جو روح پرور ماحول عبادتن ۽ معاملن جي نگهباني ۽

سُنّتن جي حفاظت جو جذبو وڌي مدينہ ڏانهن هلندو پيو وڃي، لهٰذا دعوتِ اسلامي جي پاڪيزه ۽ نيڪ ماحول سان وابستہ ٿيڻ سعادتِ دارين آهي.(اچھے ماحول کي برکتيں،ص۲۲)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

طرح طرح جون هزارين سنتون سکڻ جي لاءِ مكتبة المدينه جي شايع ٿيل ڪتاب 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب "بهار شريعت" حصو 16 ۽ 120 صفحن جو ڪتاب "سنتيں اور آداب"اميرِ اهلسنت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه جا ٻہ رسالا "101 مدني گل" ۽ "163 مدني گل هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو. سنتن جي تربيت جو هڪ بهترين ذريعو دعوت اسلامي جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سنتن ڀريو سفر آهي.

سیکھنے سنّتیں قافلے میں چلو لوٹنے رحمتیں قافلے میں چلو

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

دعوتِ اسلامي جي هفتيوار سنتن ڀري اِجتِماع ۾ پڙهيا ويندڙ 6 درود شريف ۽ 2 دعائون

﴿1﴾ جمعہ جي رات جو دُرُود

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدِنِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الْحَبِيْبِ الْعَالِى الْقَدْرِ الْعَظِيْمِ الْجَاهِ وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ وَسَلِّمْ

بزرگن فرمايو آهي تہ جيڪو شخص هر جمعرات (جمعہ ۽ خميس جي وچين رات) هن دُرُود شريف کي پابندي سان گهٽ ۾ گهٽ هڪ ڀيرو پڙهندو موت جي وقت سرڪار مدينہ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جي زيارت ڪندو ۽ قبر ۾ داخل ٿيڻ وقت بہ ايستائين هو ڏسندو تہ سرڪار مدينہ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ ان کي پنهنجي هٿن سان قبر ۾ داخل ڪري رهيا آهن. [1]

﴿2﴾ سمورا گُناہ مُعاف

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَّعَلٰى اٰلِهٖ وَسَلِّمْ

حضرتِ سَيِّدُنا انس رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْه کان روايت آهي تہ تاجدارِ مدينه صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جن فرمايو: جيڪو شَخص هي دُرُود شريف پڙهي جيڪڏهن بيٺل هو تو ويهڻ کان پهريان ۽ ويٺل هو تہ بيهڻ کان پهريان، ان جا گناهہ معاف ڪيا ويندا. [2]

﴿3﴾ رَحمت جا ستر دروازا

صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّدٍ

---

[1] …افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة السادسة والخمسون، ص151ملخصًا

[2] …افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة الحادية عشرة، ص 65

جيڪو هي دُرُود شريف پڙهندو آهي ان تي رحمت جا ستر دروازا کوليا ويندا آهن.[1]

﴿4﴾ ڇهه لک دُرُود شريفن جو ثواب

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَدَدَ مَا فِيْ عِلْمِ اللّٰهِ صَلَاةً دَآئِمَةً بِدَوَامِ مُلْكِ اللّٰهِ

حضرت اَحمد صاوِي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ڪن بُزرگن کان نقل ڪن ٿا هن دُرُود شريف کي هڪ ڀيرو پڙهڻ سان ڇهه لک دُرُودشريف پڙهڻ جو ثواب حاصل ٿيندو آهي.[2]

﴿5﴾ قُربِ مُصطَفٰي صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى لَهٗ

هڪ ڏينهن هڪ شَخص آيو تہ حُضُورِ اَنور صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کيس پنهنجي ۽ صِدّيقِ اڪبر رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ جي وچ ۾ ويهاريو، انهيءَ تي صَحابَہ ڪرام رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُم کي تَعَجُّب ٿيو تہ اهڙي مرتبي وارو شخص ڪير آهي جڏهن اهو هليو ويو تہ سرڪار مدينہ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن فرمايو: هو جڏهن مون تي دُرُودِ پاڪ پڙهندو آهي تہ هيئن پڙهندو آهي.[3]

﴿6﴾ دُرُود شَفَاعت

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّاَنْزِلْهُ الْمَقْعَدَ الْمُقَرَّبَ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

---

[1] ...القول البديع، الباب الثانی، ص277،

[2] ...افضل الصلوات علی سید السادات، الصلاة الثانیة والخمسون، ص149

[3] ...القول البديع، الباب الاول، ص125

شافع امم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جن جو فرمان معظم آهي : جيڪو شخص هي درود پاڪ پڙهي ان جي لاءِ منهنجي شفاعت واجب ٿي ويندي آهي.[1]

﴿1﴾ هڪ هزار ڏينهن جون نيڪيون

جَزَى اللّٰهُ عَنَّا مُحَمَّدًا مَا هُوَ اَهْلُهٗ

حضرتِ سَيِّدُنا ابنِ عباس رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُما کان رِوايت آهي تہ سرڪارِ مدينہ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جن فرمايو: هي درود شريف پڙهڻ واري جي لاءِ ستر فرشتا هڪ هزار ڏينهن تائين نيڪيون لکندا آهن.[2]

﴿2﴾ جڻ شبِ قدر حاصل ڪري ورتي

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْحَلِيْمُ الْكَرِيْمُ ، سُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ السَّمٰوٰتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيْم

(خداءِ حليم و ڪريم کان سواءِ ڪوئي عبادت جي لائق ناهي، اللّٰه عَزَّوَجَلَّ پاڪ آهي جيڪو ستن آسمانن ۽ عرشِ عظيم جو پروردگار آهي)

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ: جنهن هن دُعا کي ٽي ڀيرا پڙهيو جڻ ان شبِ قدر کي حاصل ڪري ورتو. (ابنِ عساڪر ج 19، ص 155، حديث 4455)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

[1] … الترغيب والترهيب، ج ۲، ص ۳۲۹، حديث ۳۱

[2] … مجمع الزوائد،ڪتاب الادعية،باب فى ڪيفية الصلاة…الخ،254/10،حديث:17305